

Résumé v češtině

Pokud je mi známo, tématem cesty Antónia de Andradeho se zatím v českém jazyce nikdo, kromě několika zmínek v historiografických publikacích a časopisových článcích, nezabýval. Hlavním cílem této práce je českému čtenáři toto zajímavé téma představit a vysvětlit, v čem spočívala objevitelská role P. Antónia.

Jako první Evropan přešel tento portugalský jezuita přes Himálaj a založil v Tibetu první misijní stanici. Každý takový počín je ovšem ovlivněn svými historickými okolnostmi. Proto bylo nutné nejprve Andradeho cestu zasadit do širšího kontextu historie objevů střední Asie. Snažila jsem se ukázat, jak důležitým článkem je jeho odkaz v sérii objevných výprav, jež byly do nitra Asie uskutečňovány již od počátku středověku. Při té příležitosti jsem se stručně dotkla otázky komu z Evropanů náleží primát prvního návštěvníka Tibetu.

Podrobněji jsem se věnovala rozboru pramenů, tj. dopisů, které po sobě v souvislosti s misíí v Tibetu P. Andrade zanechal. Při své práci jsem vzala v úvahu všechny důležité odborné komentáře, které jsou mi známy. Stěžejní materiálem mi byla historická studie Franciska Marii Estevese Pereiry z roku 1921, *O descobrimento do Tibete* která také obsahuje tři Andradeho dopisy v úplném znění.

K úplnému pochopení obsahu Andradeho korespondence je potřeba mnohem více, než jen znalost portugalštiny, neboť jejich obsah je mnohovrstevný. Domnívám se, že k jejich vědeckému rozboru je třeba příslušných znalostí z oblasti religionistiky, orientalistiky, historie a geografie. S pomocí dostupné sekundární literatury jsem se proto postupně těmito jednotlivými aspekty zabývala. Nejprve jsem provedla syntézu dostupných informací o životě P. Andradeho, jeho církevní kariéře a misijních úkolech. Samostatnou kapitolu jsem věnovala cestě do Tibetu přes Himálaj a s ní související odborné polemice. Poté jsem se věnovala první misijní stanici v Tibetu, jejíž existence měla krátký, ale intenzivní průběh. Nebylo možné vyjmenovat všechny poznatky o Tibetu a jeho náboženství, které P. António jako první nasbíral, vybrala jsem proto alespoň ty nejzajímavější. Poukázala jsem na některé jeho kuriózní názory ohledně orientálních kultur a upozornila na některé dnes již překonané interpretace tibetského buddhismu.

V závěru práce jsem zhodnotila výsledky Andradeho misijní činnosti a jeho objevitelský přínos. Mým hlavním záměrem však bylo vůbec upozornit na to, že takové dokumenty jako jsou jeho dopisy existují a že na jejich studium nestačí pouze znalosti z oboru portugalistiky. Snad to případné zájemce o tuto tematiku neodradí. Naopak doufám, že jim taková výzva bude inspirací.

Summary in English

To the best of my knowledge, the topic of António de Andrade's journey has not been dealt with in Czech language so far (apart from several references made in historiographical publications and articles). The main objective of this thesis is to introduce this interesting topic to Czech readers as well as explain of what consisted Andrade's role as a discoverer.

As a first European he crossed the Himalayas and set up the first missionary station in Tibet. This kind of enterprise is, however, always subject to its historical circumstances. Firstly, it was therefore necessary to place Andrade's voyage in the broader context of the history of discoveries in Central Asia. I have been trying to show what an important link his legacy forms in the series of explorational journeys in Central Asia that had been carried out since the early Middle Ages. I used this opportunity to briefly touch the question of which European can claim the primacy as the first visitor of Tibet.

I have studied the historical sources in detail, namely the letters that Father Andrade left and that are related to the Tibetan mission. During my work I took into account all of the important experts' commentaries that are known to me. As the fundamental material I took the historical study *Discovery of Tibet* of F. M. Esteves Pereira from 1921 that also includes three of Andrade's letters in full.

To fully understand Andrade's correspondence, much more is needed than just a knowledge of Portuguese, because of their multilayered contents. I believe that for their scientific analyses it is necessary to have relevant knowledge from the fields of religious studies, oriental studies, history and geography. With the help of available reference literature I therefore engaged in all of these particular aspects. Firstly I made a synthesis of available information about Andrade's life, his ecclesiastical career and missionary tasks. A separate chapter was dedicated to the journey to Tibet over the Himalayas and the related polemics of experts. Then I followed the fates of the first missionary station in Tibet, whose existence was short but intense. It was not possible to name all of the findings about Tibet and its religion that Father António gathered as the first one, so I selected at least the most interesting ones. I pointed at some of the quaint views regarding oriental cultures and I pointed out some now obsolete interpretations of Tibetan Buddhism.

As a conclusion I evaluated the results of Andrade's missionary activities and his contribution as an explorer. My main intention, however, was to possibly draw attention to the existence of such documents as his letters are. In order to study them one must have at disposal more than a mere knowledge from the field of Portuguese studies. Hopefully this will not discourage those possibly interested in this topic. On the contrary, I expect such a challenge to be inspirational.